

SZENTES és VIDÉKE

VEGYES TARTALMU LAP

Megjelen vasárnap és csütörtökön reggel.

Előfizetési ár

egy negyedévre 1 frt 25 kr., félévre 2 frt 50 kr.

Szerkesztőség és kiadóhivatalt:

I. tized 265. szám, óv. Fried Józsefné urnó házában, bőví a kéziratok címzendők.

Hirdetéseket

és nyilv. közleményeket a kiadóhivatalt mérsékelt árjegyzék szerint számít.

Leckék.

Szentés, 1890. április 17.

„A nemesség kötelez!”

E büszke jelszó Franciaország nemességének ajakán fogant meg, abban az időben, mikor „nemes”-nek lenni egy volt a kiváltságossággal.

A francia nemesség a szó legnemesebb értelmében használta jelszavát.

A nemesség kötelezett minden szépre, jóra. Zászlóvivésre a közügyekben, a kultúra terén, a haremazon, a népek fölvilágosultságának, művelésének előbbvitelében.

S aztán nemzetek közkincese lett e büszke jelszó.

Ajkára veszi ma már mindenki, mikor bizonyítani akarja, hogy ebben vagy abban a mozgásban, irányuljon az bár csak egy táncvigalom rendezésére is — résztvennie kötelesség.

Közkeletűaprópéna lett, mely azonban igaz helyén alkalmazva, ma sem veszté el nemes csengését.

Csak hogy az idők nagyot változtak azóta, hogy először hangzott el ez a mondás szellemes francia ajkakon.

A nemesség megszűnt kiváltságos osztály lenni s ha az érdem jutalmának tekintjük is, hogy ez vagy ama közéleti szerepvivőnek a királyi kegy nemesség adományozott: ezzel ma már legfőbb egy hangzatos előnév, de semmi kiváltság nincs kapcsolatban.

És „a nemesség még is kötelez”, napjainkban úgy, mint a kiváltságok fénykorában. Csak hogy ma a lélek és szív, az értelem nemessége lépett az avult és magát túlélt kiváltságos nemesség örökébe és a korszellem nyelvére fordítva, e jelszó így értelmezendő:

„Az értelmiség kötelez!”

Az értelmi erő, a műveltség az, ami ma kiváltságot ad. Nem abban az értelemben, mint azt a régi nemesség élvezte. Nem mentesít a köztelviselésétől, nem ad előjogot a haremazon, nem a vámfizetésnél; hanem igen is *kiváltságos terheket ró rájuk*, melyeket elviselni erkölcsi kötelesség.

Az értelmi erő, a műveltség kötelez, hogy lépést tartsunk a korrall, törekedjünk az általános fölvilágosultság terjesztésére és helyt álljunk a kultúra nagy harcában, mely elementáris erővel forrong az egész földtekén, ameddig a polgárosodás elterjedt és amely kérelhetlenül sodor magával vagy söpör el útjából, a szerint, ahogy forgatagában helyünk megálljunk vagy elmaradunk.

Nem elég azt mondani: tanultam, van társadalmi esziszoltságom, tehát művelt ember vagyok és joggal tartha-

tok igényt arra, hogy az értelmiséghez számítsanak.

Ha tanultunk, társadalmilag esziszolódunk és megvan bennünk az értelmi erő — anélkül azonban, hogy azt embertársaink javára, a közügyek lelkes szolgálatának, a műveltség, fölvilágosultság és tudomány továbbterjesztésére értékesítsük, úgy tudásunk, esziszoltságunk és értelmi erőnk hasonlatossá válik a fősvény által balomra gyűjtött kincshez, élére rakott aranyakhoz, melyek szemlélésében míg ő maga gyönyörködik, észre sem veszi, hogy szíve, lelke elfásul minden nemesebb érzés és indulat iránt s hogy amit zsongogat: egy holt tőke csupán, mely reá jöletet, embertársaira áldást nem hoz soha.

„Az értelmi nemesség, a tudás, a műveltség kötelez!”

A mai kor közéletének legnemesebb bajnokai így értelmezik és így is vallják jelszavuknak a régi francia közmondást és megvalljuk őszintén: ezen értelemben szeretnők mi ezt a mi szűkebb körű helyi társadalmunkban is meghonosulva látni.

Mert e helyi társadalmunk is megvannak az értelmi erői. Megvannak férfiak és nők közt egyaránt. Am ha széttekintünk és figyelemmel kísérjük társadalmi mozgalmainkat, lehetetlen elzárkózni az azon szomorú tapasztalat elől, hogy nálunk mindazok, akik akár értelmi erejükkel, akár társadalmi és független vagyoni állásukkal fogva bivatva volnának arra, hogy ezt a büszke jelszót magukévé téve, a szerint éljenek, munkáljanak; ahelyett — mondjuk — szeretik ugyan zsebre tenni a „veszélyegény”, „közéletünk egyik kedvő bajnoka” stb. stb. efféle hangzatos és hűséglegyező címeket; de nem nyújtják sehol és semmiben emek igazi ellenértékét és alig egy-egy alkalommal lépnek értelmi és erkölcsi erejük teljes mértékével sorompóba ott, hol vezérszerepet vívni — értelmiségüknek fogva kötelesség.

Hízen közéletük még és mindnyájunknak élénk emlékezetében él az ezen állításunk igaz voltát bizonyító példa: az a páratlanul szégyenletes küzdelem, mely Szentés város közgyűlési termében a közelmúlt napokban folyt le a szervezeti szabály módosításának két kimagasló kérdésében: a tisztviselői kvalifikáció és fizetésfelemlés megállapításában.

Ott volt-e Szentés város értelmiségének az a része, mely olyan szerencsés, hogy akár vagyoni helyzeténél, akár a közbizalomnál fogva helyet foglalhat a képviselőtestületben, — teljes

számban? És főleg: megtett-e ez az értelmiség már a gyűlést megelőzően mindent arra való nézve, hogy a jó ügyet, a haladás ügyét diadalra segítse?

Semmit se tett. A kis újját se mozdította a haladás eszméje mellett s nemcsak nyugodtan tűrte bűnös közönyében azt, hogy a maradék gyűléseztek a maguk ösdi felfogásának érvényesülése érdekében, de még anyai érzelkek sem bírt a közjó iránt, hogy a közgyűlésen teljes számban megjelent volna, ha másért nem: pusztán hogy demonstrálják, miszerint nem zárkóznak el a haladástól és mindenütt ott vannak, hol annak ügyét előmenetelre segíthetik.

És ahogy a közöny fogja el férfaink minden nemesebb buzgalmat, a hogy ők nem tesznek semmit, ama jelszó megvalósítására: „az értelmi nemesség kötelez” — azonképen eszeleksenek kölgyeink is.

Természetes ez. A nők passzív természeté inkább a esendes otthoira, sem mint közéleti szereplésre utalja őket. Ezenkívül a férfiak részéről hiány van a nemes példaadásnak; hiányzik az eszmény, mely fele történnek, melyhez tökéletesülni iparkodjanak. Így aztán mind bezárkózik családjá szűk körébe, mint eszia a házába és a társadalmi érintkezés mindössze is barátságos oszonnakra, egy-két táncvigalomra vagy szerény igényű hangversenyre szorul.

S ha aztán alkalom kínálkozik mégis, ha tér nyílik a nemesebb tevékenységnek: milyen bémító akkor a közöny megsokotó nyűge.

Azon vesszük észre, hogy teljesen hiány vagyunk a tapintatnak; hiány a nagyvilági társadalmi érintkezés legelemből követelményeit iránt való érzeknek; tehetetlenek önmagunkkal és képtelenek arra, hogy gyorsabb keringésbe hozzuk a petyhadt, tunya vért, melyet a közöny által ráuk diktált semmittevés tulságosan megsűrített.

Meg a leckéztetés sines ránk tisztító hatással — és erre ismét oly közel fekvő a példa.

Ime, itt van egy egylet: nőegyületünk.

Évtizedek óta minden feladatát betöltötte és teljesíteni véli azzal, hogy egy ovoidát fentart és annak érdekében farsang évadján évente egy-egy obligát tombolás táncvigalmat tart, mely alkalommal a sorsjegyeivel csinálja a tiszta bevételt.

Hát hiszen, elismeréssel vagyunk e tevékenysége iránt is, mert e nélkül városunk még ez egy orodában is szü-

köldödnék. De az értelmi nemesség több-
re kötelez.

A nőegylet tagjai pedig kivétel
nélkül itt Szentesen nemesség köréből ke-
rülnek ki, kikre — mint családanyákra,
mint leányok anyáira, más kötelességek
is hárulnak társadalmi téren.

Mert lehetetlen, hogy a leányos
anyák itt Szentesen rég szükségét ne
érezzék egy oly tanintézetnek, melyben
leányaik — az iskolából kikerülve —
a női kézimunka minden ágában al-
aposan kiképeztessek; lehetetlen, hogy
híjját ne érezzék egy nőipariskolának,
mely áldása volna saját leányaiknak,
de a város egész női lakosságának is.

Azaz — jó lesz egy kissé dinging-
valni. Hiányát éreznék, ha a férfiak jó
példaadással volnaának; ha ezek cselekvé-
sében, a közzjóra való törekvésében
öszönt nyernének arra, hogy ők is a
cselekvés terére lépjenek — míg így,
a mi petyhüdt vérű, alszékony társad-
almunk mindkét nemén levő tagjai
megvannak a maguk sablonjában s de-
hogy érzik szükségét annak, hogy azon
a maguk körül vont szűk körön kívül
is kell valamit cselekedni; hogy azon
kívül van tulajdonképen a rajuk váró
munka orozslánrésze, amelyet magukra
venni és teljesíteni — őket értelmi ne-
mességük kötelez.

Keserű igazságok ezek, amelyek
még megokrozva sem izlenek senkinek;
de ki kelle egyszerű már ez igazságo-
kat mondanunk s hogy épp most tet-
tük: szolgáljon ennek magyarázatul
a most lefolyt városi közgyűlés egy-
résztől, másrésztől az a körülmény,
hogy *Bartók* Lászlóné most rendez-
nánk kiállítását a kalotaszegi, toron-
tali és bekés-esabai női háziipartermé-
kekből.

Mert valami megszégyenítően ro-
mikus dolog az is, ahogy ez a kiállít-
ás rendeződik.

A rendező *Bartók* Lászlóné, aki
fáradhatlan tetterővel, ügyszólván a se-
miből teremtette meg a csabai női há-
ziipart és adott ennek oly lendületet,
hogy ma már fejedelmi udvarok is tesz-
nek a csabai és nemű iparcikkekből meg-
rendelést és a külföldi kiállításokon di-
jakat nyer; e nő, aki megmutatta, hogy
a szépnem, nemcsak alkotási, de ér-
telmi erejével és tettvágyával fogva is
igényt tarthat az elnevezésre és képes
egyedül egy magánmagyot, szépet, mara-
dandót teremteni — e nő ide jó hoz-
zánk, hogy válunk is bemutatssa eddigi
tevékenysége eredményét. Hogy megis-
mertessen bennünket azzal: mennyi
szépet és jót hozhat létre a gyenge női
akarata s milyen áldása lehet egy egész
vidéknek. Bemutatja ezt egy kiállítás-
ban, mely teljes képét nyújtja annak az
áldásos működésnek, amelynek apostolai:
Kalotaszeg vidékén *Gyarmathy* Zsigáné,
Torontálban *Koralszky* Sarolta, Bekés-
Csabán pedig ő maga: telát minde-
nütt nők, kik nem resteltek, leszállni
a föld egyszerű népéhez, hogy azt
munkára serkentsék és művészi ér-
zéket kifejtsék. Bemutatja ezt úgy,
hogy a kiállítás beletájiából befolyó
jövédlem fele részét a szentesi
jótékony nőegyletnek ajánlja fel, cseré-
ben azért, hogy ez az egylet segítse a
kiállítás rendezésében. És ennyi előzé-

kenység egy merőben idegen részéről
vajjon mit eredményez?

A nőegylet alig egy héttel e kiállít-
ás előtt kezd gyűlésezni: hogy mit
tegyen? A helybeli hírlapok semmi ér-
tesülést sem nyernek az egészről az
utolsó pillanatig és a nagy közönség
még tudomással sem bír arról, hogy ki-
állítás lesz, hogy mi lesz ez a kiállítás,
mi ennek a célja, mi a kihatása?

Vajjon így történik ez máshol? Ti-
tokszerűen rendezik-e a kiállításokat,
mint az operet-beli monteflaskonei ösz-
szeszküvést?

Dehogy! Hetekkel, hónapokkal előbb
kürtölk az ilyesmít világgá. Fölkeltik az
egész vidék érdeklődését, a legnagyobb
publicitással terjesztik a kiállítás eszmé-
jét, ismertetik a tárgyakat már előre
melyeket föléli és főleg belevonják az
akcióba a sajtót, melyről nálunk az
igen tisztelt egyetek csak akkor vesz-
nek tudomást, ha arra kell szolgálatát
igénybe venni, hogy egy-egy nyilvános
számadást vagy köszönetet ingyen kö-
zöljön.

De hát a mi vérünket megsűrítette
az állandó semmittevés. Nincs fogékony-
ságnak semmi iránt, ami kívül esik
rendkívül szűk szemkörünkön és pety-
hüdtvérűségünk oda vitt, hogy saját ér-
dekeink iránt sem bírnak már kellő ér-
zékkel.

Az egyszerű földművesosztály adja
a leckeit a közgyűléseken az értelmiség-
nek a pártfegyelemben, a kitartásban a
közelet harcmezéjén; idegenből jön hoz-
zánk egy lelkes nő, hogy hölgyeinknek
leckeit adjon a korszerű honleányi ér-
nyekből.

Vajjon tanulunk-e majd tőlük? Okul-
nak-e férfaink; tette, cselekvésre vá-
gyóbbak lesznek-e nőink?

A közel jövő majd megmutatja.
Megmutatja, hogy a szó nemes ér-
telmeiben veszik-e az igét: „Az értelmi
nemesség kötelez!”

Háziipar-kiállítás. Egész esőndben,
mintha felme kellene a nyilvánosság, in-
dul neki a szentesi jótékony nőegylet, hogy
egy csabai úrnő, *Bartók* Lászlóné
egy háziipar-kiállítás rendezésében segítse.

Kitérszik, hogy nálunk az ilyesmí szo-
katlan esemény, mert hiszen mi kiállítás-
ban eddig csupán az iparostanonok mun-
kakiallítását tudunk felelekedni s az
avatatlan, gyakorlatlan kezek közt csak
éppen hogy felelősséggel nem fenyeget ez a
háziipar-kiállítás, mely pedig mindenképen
mélto arra, hogy éppen hölgyeink fekarol-
ják és minél szelesebb körben, le egészen
a legalsóbb néprétegig, sőt éppen itt leg-
jobbhan igyekezzenek neki propagandát esi-
nálni.

Egy szűk szavú újonosság laptársunk
legutóbbi számában ad eddig mindössze hírt
arról, hogy háziipar-kiállítás készül.

Nos hát, ez nincs rendjén. Nem habo-
zunk egy pillanatig sem kijelenteni, hogy
városunk intelligens hölgyközönségétől töb-
bet várunk; azt, hogy ami esetleg erejét
meghatadja, amiben már viszonyainknál fog-
va sem bírhat kellő jártassággal: bevonják
e kiállítás rendezésébe azokat, kikről feltehető,
hogy értenek hozzá és főleg megkeresik a
sajtót az iránt, hogy minél jobban s minél
többször kimerítően foglalkozzék e kérdés-
sel, tárgyalja azt a nyilvánosság előtt és elő-

készítse a talajt mindenképen annak ugy
erkölcsi mint anyagi sikerére, mely elvégre
is a nőegylet sikerét jelenti.

Kései dolog különben e fölött ma
rekriminációba bocsátkozni s bizony jobb
is, ha eltekintünk e kellemetlen témától
és inkább magával a kiállítással fogalko-
zunk, mely a f. hó 20-án, vasárnap nyílik
meg a vármegyeház nagytermében és elő-
szobájában.

Hogy a kiállítás a jótékony nőegylet
segélyével *Bartók* y Lászlóné, ez a fá-
radhatlan tevékenységű csabai úrnő ren-
dezi, ki a semmiből, csupán szívós akarata ere-
jével teremtette meg a csabai háziipart —
ezt már lapunk más helyén emítettük.

Elmondottuk azt is, hogy a kiállítás
nem pusztán a csabai háziipar termékeit
öleli fel, hanem képviselve lesz Kalotaszeg
vidéke is, melynek e nemű iparát *Gyarmathy*
Zsigáné a kitűnő írónő tette népszerűvé és
Torontálból az eleméri háziipar, melynek
Koralszky Sarolta az élető lelke.

Abban a kedvező helyzetben vagyunk,
hogy már ma többet is irhatunk a kiállít-
ásról.

Látunk az eleméri háziipar kitűnő szó-
nyegtermékeit, melyek úgy minták sokol-
dalúsága, mint kifejelett szűzérzetre valló
pompájukkal meglepnek. E szőnyegek minde-
nyeké paraszt szövött munka. Egyszerű
pórnók keze munkája, kik a mellett, hogy
háztartásukat vezetik, ezzel dúis jövédelmi
forrást nyitottak maguknak, ares idejüket
ilyenmő foglalkozásnak szentelven.

Gyönyörködünk a kalotaszegi, ma már
világhírű varrottások és szövöttek sokféle-
ségében, melyek már rendezetlenségükben
is lekötik figyelmünket.

És — ismerve az egyszerű, korlátolt
csabai tót népet, megbámultuk azokat a há-
ziipartermékeket, melyek onnan kerültek ki;
a stilszerű tót szobaberendezést, mely egyik
egyszerű bár, de meglepő része a kiállítás-
nak és melyet a kiállítás itt fog 40 karcjáros
sorsjegyekkel kisorsolni.

Ma, mikor e sorokat írjuk, még rendez-
etlen össze-visszaság van a kiállítás helyi-
ségben, de már az eddigi kicsomagolt tárg-
yak érhetővé teszik előttünk, hogyan nyer-
hettek díjat a bécsi, budapesti, barcellónai,
brüsszeli és párisi kiállításokon mind-e reme-
kek, melyekben a női háziipartermék a leg-
egyszerűtől a legdiszesebbig képviselve van:
műrekek, minőkkel fejedelmi terme-
ket ékítettek, a legközönségesebb rongypok-
róc és gyékényszövés mellett, milyennel a
leegyszerűbb polgári háztartás borítja szob-
padlóját.

És kalapot emelünk, tisztelettel hajlunk
meg ama lelkes nők előtt, kik a népet e há-
ziiparra oktatták, kik munkára serkentenek,
szorgalomra buzdítanak és kifejtik a föld
népének fejletlen műtlését, nemesítően hatva
ezzel szívükre-lelkükre és megnyitva előttük
ezen fölül a jólét kaput.

Bartók y Lászlóné úrnő legutóbb
Győrött rendezett hasonló kiállítást, ott is
a jótékony nőegylet közreműködésével és
felerészben annak javára — és az a kiállít-
ás több mint 1500 forint jövédelmzett a
győri jótékony nőegyletnek.

Igaz, Győr átlag intelligens város,
de lakossága fele a miénknek s ha ott ilyen
eredményrevel végződött a vállalkozás:
szegényeinkre válna, ha az Alföld e gazdag
városa fölvilágosult, értelmes közönségével
hasonlót nem tudna produkálni.

De ez csak úgy lehetséges, ha mind-

azok, kiknek ez kötelességük, közremunkálnak a siker érdekében.

Nem elég, hogy az intelligencia látogassa a kiállítást, hanem kell, hogy a népet vegyük rá annak látogatására, hogy okuljon rajta és buzduljon fel a jó példán. Menjenek el az iskolák magasabb osztályainak növendékei, a polgári leányiskola növendékei tanítóik vezetése alatt, menjen el mindenki, mert csak így lesz meg a jövőre az a kibátása, amely kívánatos.

A kiállítás egész tartalma alatt működni fog egy szövőszék is állandóan s akik kedvet kapnak hozzá, megtanulhatják a szövést és beiratkozhatnak növendékül a szabai háziipariszkola szövőosztályába.

Mi megtesszük kötelességünket, mikor a kiállítást látogatására buzdítunk. A belépti díj 20 kr. oly csekély, hogy ezt lefizetni senkire sem lehet terhes itt, ahol a vásári komédiás hóléját esteleten szünetlőleg megtölti a közönség, hogy valami képtelen bohóc avult élecin kacagjon.

Figyelemmel fogjuk kísérni a kiállítást egész ideje alatt és ismertetjük a kiállított tárgyakat. Adja isten, hogy ne siket fülekek beszéljünk és a háziipar apostolokat, de számos hívet is nyerjen nálunk ez alkalommal.

Vörheny-járvány a zsidóiskolában.

Szentes, 1890. április 17.

Körülbelül három hete annak, hogy a szentesi zsidóiskolában veszedelmes vörheny-járvány történt fel fejt. Ezerrel esetre ki lehetett mutatni, mint azazt az el egyik gyermekéről a másikra, mint hurcoltatott az el egyik családból a másikba, hogy itt is, ott is kitombolja magát és tessékítsa áldoztat a szerető szülők lelkét.

A tanítást és iskolalátogatást beszüntető és az által a járvány továbbterjedésének megakadályozását célzó rúletek akkor jött már, mikor a járványban megbetegedettek közül több esetet halálal végződött és az általán áldoztatok magukba rejtő új sárhalmok szomorú intéjeit szolgálták arra nézve hogy az intézők és hívatottak megtegyék a mulasztáhatatlan intézkedéseket.

Az iskola bezárásának meg is volt a várt eredménye, a mennyiben azóta újabb megbetegedések nem fordult elő.

A mai napon újra megnyitott az iskola és a tanítás ismét teljes folyását vette, azek a külfömből, hogy az iskolás gyermekek egyénmelyike hába várja maga mellé régi szomszédját.

Ha jól tudjuk, úgy mai napon az iskolás gyermekek valamenyien, csaknem kivétel nélkül megjelentek az iskolában. Alig akadt szülő, ki midőn gyermekét az iskolába, az alig két hét előtt még oly veszedelmes járvány fészékébe küldötte, azt kérdezte volna: vajon mi történt arra nézve, hogy az iskolába telepedett járvány veszélyes csírája hatástalanul téveszk, mi történt arra nézve, hogy gyermeke a járvány ellen véde legyen? pedig ha jól tudjuk — orvosok, tehát egészségügyi szakértők gyermekei is látogatják az iskolát.

Mi, kiket semmiféle mellékérdek köve nem tart, tisztán az általán szerencsés nyögései és gyszoló szülők szívterázó jajgatásának hatása alatt vagyunk, az eddigi tanulmányok érdekében alkalmat vetünk magunknak, hogy az újra megnyitott iskolát beható vizsgálat alá vegyük; és tehettük ezt az iskola jelenlegi gondnokának szíveségéből, ki készséggel nyitatta fel előltünk a tantermet a táját s a kinek ezért ezúton fejezzük hálás köszönetünket; mert halálal tartozunk neki igazán, amennyiben csak így volt lehetséges, vizsgálódásunk eredményét röviden összegezzük a hívatottak, ellenőrző közegek és a nagy közönség elő terjeszthető, hogy azok figyelmét rá irányítva, a hiányok és mulasztásokat velők megismerterve, őket a továbbakra, kötelességük teljesítésére felhívjuk.

Tehát mit találtunk?

Találtuk azt, hogy ama néhány szülő aggodalmi alaposak a mennyiben semmi sem történt arra nézve, hogy az iskola újból járvány keltője ne lehessen.

Nem tudjuk, vajjon az iskola bezárását elrendelő leirat foglalt-e magában valami utasítást arra nézve, hogy az iskola, tantermek, padok, bútorok, melléképületek, egyáltalában minden a mi fertőző a csírát magában rejtethetné, dezinficiáltassék. Amely bizonyos, hogy ott a szokásos husvét nagy-takarítástól — horribile dictu — csak annyiban tértek el, hogy most carbólos vízbe mártott rongyot huztak végig a számtalan szeméttel és piszokkal megtöltött lukakkal ellátott ócska tapadozaton és nehogy ez a kis carbólsav alkalmazása is nyomát vesztesse: jól zárva tartották az ajtókat és ablakokat. — Ez volt az egész, a mivel a járvány veszedelmes csíráját megölni, az iskolát dezinficiálni igyekeztek.

És mi volt az a husvét nagy takarítás? Az volt, hogy ugynevezett általános meszelést és általános sürolást rendeztek. Lazán általános volt ez, mert sok apró részlet nem volt abban rész. A falakról gúnyosan nevet reánk az új meszelés közlül az egész télen oda lerakodott por, szenny és piszok. A gerendák, ajtók, ablakok és padok nyílásai és repedéseiben jubálat mint régi hű lakó, a polcsok, mint királyi az ott Kanában élő milliárdnyi elősdi, bacterium és hasadó-gombának. — Az anyékszek hűen meghagyatott téli mi-voltában. Es ha ehhez hozzá vesszük, hogy az egész től folyamán a tantermek alig minden harmad-negyed napon lettek kisépítve és e mellett a szellőzéstől úgy szólva szó sem volt, mert nappal a gyermekeknek kellett a meleg szoba, éjjel pedig azoknak, kik ott a tanterekben aludtak egész addig, míg nyugodt álmaikat a reggel oda érkező iskolásgyermekek zaja meg nem zavarta, akkor kérjük:

Vajjon elég van e téve arra nézve, hogy nyugodt lélekkel nyitathassák ki az intézők a tantermek ajtóit, hogy gondatlanul bocsátják e oda a szülő gyermekek, hogy biztosítva van e az ott órák hosszán az ülő gyenge gyermek egészsége és élete?

Azt hiszem, minden szakértőnek szak- és lelkiismerete hangos szóval kiáltja, hogy: nem!

Es ha nem, akkor mi most a teendő? Nem akatom itt felsorolni mindazon teendőket, melyeket egy veszedelmes járvány csírájával fertőzött iskola teljes dezinficiálására a legnagyobb szigorúság és pontosság-gal véghez vinni a tudomány és miniszteri rendelet előnkbe ír. hiszen azok nagyon jól ismertek azok előtt, kikre a városnak és így iskolának egészségügye feletti örködes bizva van. Es csak a szomorú tapasztalat által ösztönözve, a tényeket a maguk ítélet valóságában akartam feltárni. Most nézzem be az iskolába akár a királyi tanfelügyelő, akár az egészségügy bármely hívatott öre, saját tapasztalatai után tudni fogja, hogy: mi a kötelessége. A magam részéről lelkiismeretem megnyutatására öva figyelmeztetek mindenkit, ki gyermekét oda járattja, hogy az az iskola még ma is járványfészék és hogy nincs biztosítva egy szülő sem arról, hogy a reggel oda küldött egészséges gyermeke délelőn nem hozza e már haza testében ama veszedelmes járvány csíráját.

Az a szakértő, ki figyelmes szemmel vizsgálja végig az iskolát, elég látni fog ott, annak udvarán egy hasadó-gomba tenyésztő telepet, nagy, nyitott szájt épüveltekkel; ott díszleg az udvaron, szégyenre előre haladott korunknak, két sárból épült mé szőrűszék.

Az a szakértő látni fogja még ott a padokat, a melyeknél sikeresebb testgömb műszereket még egykor sem állított előnkbe; látni fog még ott sok más egyebet, melyek jóankor lelkét fájdalommal és szomorúsággal fogják előltönni, mert amaz iskola közegészségi szempontból bírálaton áll áll.

Dr. Károlyi.

Újdonságok.

Szentes, 1890. április 17.

— Személyi hír. Zsilinszky Mihály főispán e hét elejét Budapesten töltötte, hol a protestáns irodalmi társaság közgyűlésén vett részt és a f. hó 15-én délután érkezett oman haza. E hírrel kapcsolatban felemlítjük, hogy főispánunk e társulatnak főtíkárá volt és ezen állásáról, főispánná történt kinevezetése alkalmával lemondott. A társulatnál e lemondás a most tartott közgyűlésen került érdemleges elbírálás alá, mely alkalommal főispánunkat lelkes ovációban részesítették és egyidejűleg az elhunyt Cékus István püspök helyére, vidéki igazgató tagul választották meg. Öszinte örömmel üdvözlünk főispánunkat e szép kitüntetés alkalmából.

— Közigazgatási bejárás. A szentes-vásárhelyi helyi érdekű vasút közigazgatási bejárása céljából a f. hó 15-én, a délutáni vonattal érkeztek városunkba a szakközvegek, nevezetesen a kereskedelmi miniszterium részéről: Lakatos Aladár min. titkár, Menczer Lajos műszaki tanácsos, továbbá az államvasutak részéről: Makray József üzletvezető felügyelő, Noéki Gusztáv felügyelő, Wéber Antal mérnök, a földművelésügyi miniszterium részéről: Roéki Iván főmérnök és a közös hadügyminiszterium részéről: Buscher Vilmos tábornoki kapitány. A nevezett vendégeket a vasútnál a vármegye nevében Sarkadi Nagy Antal pénztárnok és Albertényi Antal főszámvévo fogadta s ök is gondoskodtak az elszállásolásról. Ugyanaz nap este a vendégek a fő- és alispán, továbbá Sarkadi N. Antal, Fekete Márton és többen a kaszinóban gyűltek össze barátságos vacsorára, melynél a házigazda a vármegye volt és másnap, f. hó 16-án szerdán volt az általános gyűlékezés Szentes város tanácstermében, hvá a fentnevezettek kívül még Csongrádmege közigazgatási bizottsága részéről Fekete Márton és Csoby Andor: a szentesi vasúti érdekeltség részéről Sarkadi Nagy Mihály polgármester és Abaffy Zsigmond városi mérnök: az érdekeltség részéről Kovács Imre, Tesztina Ede, Rapcsics György és Schneider József, továbbá a vásárhelyi kiküldöttök gyűltek össze, hogy oman, tanácskozára és ma a közigazgatási bejárásra induljanak. A tervszerint a bejárás első napján Mindszentig haladnak és másnap folytatják utjukat Vásárhely felé. Zsilinszky Mihály főispán, ki szintén személyesen vett részt a közigazgatási bejárásban, valószínűleg Vásárhelyről egyenesen a fővárosba utazik, több sürgős természetű ügy elintézése végett.

— Irok neki Szabó János. A gyszós emlékek Bach-korszak vitézlő esek beamerteről maradt fenn az a kacagató adoma, hogy az idegen ajku stuliferet, ahány nehez kiejtésű barbar magyar nev került eleje egy-egy konspirációkor, mindannyiszor a legnagyobb lelki nyugodalommal mondta: „Ej, mit! Irok neki Szabó János.” Es irta hűségesen Szabó Jánosnak a Kerekes Andrist is, no mert hogy az előbbire könnyen rájárt a szája és ön, hogy ennek folytán a közég 50-60 százaleka is Szabó Jánosnak találtatott. Ez a pompás humor adoma jut eszünkbe, ahogy a „Szentesi Lap” f. evi 45-ik számában a „Kinevezés-e vagy választás?” című famozus cikkelyekét olvassuk. Vegtelen náiv fiával van ugyanis e cikkelyben elmondva, hogy — miután a rendőrkapitányt és főkapitányt, utóbbit törvény, elsőb pedig belügyminiszteri rendelet alapján a főispán nevezi ki, emellogva — nehogy a főispánnak azon hatalom adassék, hogy két tisztviselőt is vessen önkényen a város nyakába — kereszteljük el azt a rendőrkapitányt rendőrtanácsosnak — jatszuk ki ezzel a fölöttek hatóságot. Hát, hogy a t.

